

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (อายุ 5-6 ปี) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพและเตรียมความพร้อมในการเรียน เพราะความพร้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของการเรียนรู้ ถ้าเด็กมีความพร้อม ด้านทักษะ ความรู้พื้นฐาน และความสนใจ โอกาสที่จะเรียนรู้ได้ย่อมมีสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กยังไม่มีความพร้อม โอกาสที่จะเรียนรู้ได้ย่อมไม่มี ความพร้อมเป็นสิ่งที่พัฒนาได้โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้กับเด็ก เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สมองกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว สมองที่จะได้รับการส่งเสริมให้เจริญงอกงามในด้านความคิดมากกว่าการฝึกความจำ เพราะเด็กมีความจำที่เป็นเลิศอยู่แล้ว เด็กระดับก่อนประถมศึกษาจำนวนมากที่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะเด็กตามแนวชายแดนและเด็กที่มาจากครอบครัวชาวเขา ซึ่งเป็นเด็กที่ฟังภาษาไทยไม่เข้าใจและยังพูดภาษาไทยไม่ได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากขาดความพร้อมทางภาษาและส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชากรได้

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่บุคคลได้รับในระยะต้นของชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็ก ให้มีโอกาสได้รับการเสริมสร้างการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ สังคม และสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในระดับต่อไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 1) รัฐบาลได้สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทุกด้านในการเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยกำหนดไว้ในนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ดังนี้ “เร่งปรับปรุงการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนประถมศึกษาให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และให้มีคุณภาพตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพพลานามัยของเด็ก เพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535, หน้า 53)

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2534, หน้า 35) ได้สรุปการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่ามีลักษณะแตกต่างจากระดับประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ กล่าวคือ ไม่ได้เป็นการ

ศึกษาภาคบังคับ แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กในแต่ละช่วงอายุเป็นหลัก มิใช่มุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้ และไม่ได้แบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นรายวิชา แต่มีลักษณะเป็นการจัดรวมกันเป็นหน่วยการสอน เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ดังนั้นจึงไม่ใช่คำว่า หลักสูตรในการจัดการศึกษา แต่จะใช้คำว่า “แนวการจัดประสบการณ์” แทน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามากที่สุด ได้กำหนดแผนดำเนินงานการจัดการศึกษาในระดับนี้ กล่าวคือ จัดในรูปแบบชั้นอนุบาลศึกษา หลักสูตร 2 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ภายในปีการศึกษา 2539 โดยมีวัตถุประสงค์ “เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีอายุ 4-6 ปี ให้เจริญเติบโตถึงขีดสุดของศักยภาพ และเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 53)

ความพร้อมซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการรับรู้ของเด็ก จะเกิดขึ้นได้ก็โดยอาศัยการตั้งใจ และการแนะนำจากผู้ใหญ่ ซึ่งการเจองั้นจะต้องเกิดจากความเต็มใจ ไม่ใช่การบังคับให้เด็กทำ แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้น เรามักจะพบว่า มีพ่อแม่บางคนที่ยพยายามจะให้ลูกอ่านและเขียนให้ได้เร็วที่สุดโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็กเลย และพยายามบังคับให้เด็กอ่านและเขียนตามแบบอย่างให้ได้ เพราะมีความเชื่อว่า ยิ่งเด็กอ่านและเขียนได้เร็วเท่าไร เด็กก็จะยิ่งเรียนเก่งมากขึ้นเท่านั้น การสอนให้อ่านและเขียนแก่เด็กวัยนี้จะทำได้ยาก เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตายังไม่พร้อม การบังคับให้เด็กทำนั้น เด็กอาจจะทำได้แต่จะปราศจากความเข้าใจ ซึ่งย่อมไม่ได้ผลเท่าที่ควร ฉะนั้นเมื่อใดก็ตามถ้าเด็กเกิดความพร้อมแล้ว เราก็ไม่จำเป็นต้องบังคับอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะเขาสามารถอ่านและเขียนได้เองด้วยความสามารถของเขา และทำให้เขารับรู้สิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ (จินตนา หมู่ผึ้ง, 2532)

เบอร์ตัน และเบคส์ (Burton and Bakes, 1956, อ้างใน จิระภา กัณฐิยาภรณ์, 2532, หน้า 1) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ความพร้อมในการเรียนภาษามีความสำคัญและเป็นตัวการที่จะกำหนดว่า เด็กจะประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เด็กเรียนรู้ภาษาจากสภาพแวดล้อมและภาษามีผลต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็กได้อีกด้วย

การเตรียมความพร้อมด้านทักษะภาษาไทยแก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะในชีวิตประจำวันของมนุษย์ย่อมมีการติดต่อสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีทักษะการใช้ภาษาดี ก็จะสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง ชัดเจน สามารถพูดโต้ตอบได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้นการฝึกเตรียมความพร้อมทางด้านทักษะภาษาไทยจึงควรเริ่มตั้งแต่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา เพราะเด็กวัยนี้มีพัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็วมากช่วงหนึ่ง เด็กที่มีความพร้อม มีประสบการณ์ทางภาษาดี ย่อมจะทำได้ให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ในสังคมได้อย่างสูง

การจัดประสบการณ์ด้านภาษาแก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนนั้น ครูเป็นผู้รับผิดชอบเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานในการใช้ภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่ง อารมณ สุวรรณपाल (2531, หน้า 194) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมทางการอ่านว่า การอ่านของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ไม่ใช่การอ่านหนังสือ หรืออ่าน ก ข ค เหมือนชั้นประถมศึกษา แต่การอ่านของเด็กวัยนี้จะเป็นการอ่านจากภาพ เพื่อเตรียมสภาพร่างกาย จิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน ซึ่งความพร้อมในการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้และประสบการณ์หลาย ๆ อย่าง ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในการอ่าน จึงควรเริ่มจากการอ่านจากภาพก่อน เช่น หนังสือภาพ ภาพนิทาน รูปภาพต่าง ๆ การฝึกเคลื่อนไหวสายตาคายไปขวา การฝึกทักษะทางภาษาด้านการอ่าน เด็กวัยก่อนประถมศึกษาจะมีความพร้อมในการอ่านหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเห็นความแตกต่างของภาพ การจำภาพที่เห็น ประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา หากได้รับการฝึกฝนที่ดีพอจะช่วยให้การอ่านของเด็กพัฒนาไปด้วยดี

ความพร้อมในการเรียนอ่าน ถือเป็นขั้นหนึ่งของการสอนภาษาไทยที่มีความสำคัญ เพราะการอ่านมีความจำเป็นในการเรียนทุกวิชา ซึ่งถ้าผู้เรียนมีความพร้อมหรือระดับวุฒิภาวะถึงระดับที่สมควรแล้ว เด็กก็จะสามารถเรียนอ่านได้ การเตรียมความพร้อมในการเรียนอ่านเป็นการปูพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนอ่าน ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดความสนใจในการเรียน ประสบความสำเร็จชีวิตในโรงเรียน ลดความล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับเด็กในสัปดาห์แรก ๆ ของการเรียน (นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคณะ, 2529, หน้า 105)

จากการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษาไทยกลาง พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของนักเรียน คือ เรื่องของคำศัพท์และเสียง (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2529, หน้า 1, 121) นอกจากภาษาไทยเหนือแล้ว ยังมีภาษาชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง ม้ง ไทยใหญ่ มูเซอ อีเก้อ จีนฮ่อ ฯลฯ ซึ่งระบบเสียง ระบบคำและไวยากรณ์แตกต่างจากภาษาไทยกลาง การที่เด็กพูดภาษาไทยไม่ได้

และไม่รู้หนังสือ มีผลให้เด็กเรียนภาษาด้วยความยุ่งยากใจ ปรับตัวได้ยาก และมีอัตราการตกซ้ำชั้นสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่, 2529) และจากการวิจัยของ สมศักดิ์ ตาไชย (2531, หน้า 87) พบว่า นักเรียนชาวเขามีปัญหาในการเรียนภาษาไทยด้านการพูดไม่ชัด อ่านและเขียนได้ช้า ครูและนักเรียนสื่อความหมายกันไม่ได้ เพราะเด็กไม่เข้าใจภาษาไทย จึงควรส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาไทยกลางมากขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความคุ้นเคยกับภาษาที่เรียนใหม่ สามารถเข้าใจและใช้ภาษาไทยกลางได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนั้น ให้ใช้แนวการจัดประสบการณ์ (หลักสูตร) และแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งพื้นที่ทั่วไปและพื้นที่ที่ใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยกรณีมีความจำเป็นจะต้องปรับแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น แต่ต้องยึดแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป, หน้า 9) แต่จากการศึกษาข้อมูล การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ยังไม่สามารถดำเนินการไปได้โดยมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลยังเน้นการให้ความรู้ทางด้านเนื้อหามากกว่า การพัฒนาบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่ได้มีการปรับเนื้อหาให้เข้ากับสภาพชีวิตในสังคมชนบทของแต่ละท้องถิ่น สิ่งที่เด็กเรียนมักเป็นสิ่งที่ไกลตัวและดึงความคิดและจิตใจของเด็กออกไปจากถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง การจัดกระบวนการเรียนการสอนยังไม่ได้ช่วยให้เด็กเข้าใจสภาพชีวิตความเป็นมาค่านิยมและวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 39)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็นชาวเขาได้ใช้แผนการจัดประสบการณ์เล่มเดียวกับนักเรียนพื้นราบโดยทั่วไป แต่เนื่องจากนักเรียนที่เป็นชาวเขานั้นมีความแตกต่างจากนักเรียนพื้นราบทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม วุฒิกวาระ สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเมื่อเด็กวัย 4-6 ปี ที่เป็นชาวเขาเข้าสู่ระบบโรงเรียน ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและในการใช้ภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ และมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม มีนักเรียนชั้นอนุบาลและเด็กเล็กในความรับผิดชอบ จำนวนทั้งหมด 1,965 คน และเป็นนักเรียนชาวเขา มีจำนวนถึง 1,573 คน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2538 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม, 2538) การตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่นักเรียนชาวเขาเรียนอยู่ มีอัตราสูงถึงร้อยละ 21 ดังนั้น ครูผู้สอนต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายมากกว่าการสอนนักเรียนในพื้นที่ราบเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กชาวเขาเหล่านี้พูดภาษาถิ่นหรือมีภาษาของตนเองและใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาชาวเขามีโครงสร้างที่แตกต่างกับภาษาไทย เมื่อไปเรียนภาษาไทยที่โรงเรียนก็จะนำเอาระบบต่าง ๆ ของภาษาชาวเขาที่ตนใช้อยู่ในชีวิตประจำวันไปใช้ในภาษาไทย ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปอย่างยากลำบาก ปัญหาในการเรียนภาษาไทยนี้ส่งผลไปถึงการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ โดยทำให้เรียนได้ช้าหรือไม่เข้าใจเท่าที่ควร และทำให้การสื่อสารรับรู้ข้อมูลทางภาษาไม่สมบูรณ์ถูกต้อง เพราะการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ ก็ต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ดังนั้นเมื่อเด็กเหล่านี้เข้ารับการศึกษาภาคบังคับจึงประสบปัญหาทั้งด้านการเล่าเรียนและด้านจิตวิทยาเป็นอันมาก

การฝึกทักษะทางภาษาให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา ได้มีการศึกษาวิธีการฝึกทักษะทางภาษาอย่างกว้างขวาง ครูส่วนมากจะเลือกกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาเด็กของตนให้เกิดทักษะในการเรียนภาษา โดยคำนึงถึงประโยชน์และความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การใช้รูปภาพประกอบการสอน ดังที่ สุปรียา โคจรสวัสดิ์ (2531, หน้า 69-70) ได้ให้เหตุผลว่า ภาพเป็นวัสดุสื่อที่มีความหมายและมีอิทธิพลมาก ทั้งเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และภาพยังช่วยแปลความหมายของคำที่เป็นตัวอักษร ทำให้ทราบความหมายของคำได้ เช่น “ภาพไก่” แทนความหมายของคำว่า “ไก่” นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า เด็กจะชอบภาพง่าย ๆ เช่น ภาพการ์ตูน ซึ่งสามารถตกแต่ง ดัดแปลงให้เห็นท่าทางได้สมจริงสมจังอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เพ็ญศิริ เทพวิทักษ์กิจ (2530, หน้า 22) ว่า การออกเสียงโดยใช้ภาพประกอบเหมาะสำหรับเด็กก่อนเข้าเรียนและเหมาะสำหรับเด็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้เพียงเล็กน้อย รวมทั้งเด็กที่มีสาเหตุบางอย่างที่ทำให้มีปัญหาในการออกเสียง เพราะเมื่อเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาเห็นรูปภาพก็สามารถออกเสียงได้ โดยไม่จำเป็นต้องออกเสียงนำเด็ก หรือการใช้เกมฝึกทักษะทางภาษาในด้านการเรียนรู้คำศัพท์ การสะกดคำ เพราะเกมเป็นการเล่นที่สนุก สนุกสนานไม่มีกติกาคับข้อง่าย เล่นได้ง่าย มีคุณค่าทั้งทางด้านวัฒนธรรม สังคมและภาษา (ทิตนา แคมมณี และคณะ 2530, หน้า 20) และนอกจากนี้เกมยังเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการ กล่าวคือ เกมเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากการเล่น หรือการนำเอาทฤษฎีการเสริมแรงช่วยในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็ก ให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ไปที่ละขั้นตอน โดยครูกระตุ้นให้การเสริมแรง กล่าวชมเชย ปรบมือ และให้คะแนน ซึ่งเป็นการยั่วยุ และเร้าความสนใจนักเรียนให้กระตือรือร้นอยากที่จะเรียน (ศุภดา ลัดสิทธิประเสริฐ, 2536, หน้า 51)

การค้นคว้าหาแนวทางในการจัดประสบการณ์หรือวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้การแก้ปัญหาที่พบเห็นเป็นไปอย่างถูกต้องและให้ได้ผลดียิ่งขึ้น การสร้างชุดฝึกเตรียมความพร้อมการอ่านภาษาไทย เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหการสอนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็นชาวเขา เพราะแบบฝึกเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้แนวคิดหลาย ๆ แนว มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมกันเพื่อสร้างประสบการณ์อย่างกว้างขวางและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผลผลิตขึ้นโดยมี ระบบวิธี มีการทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดฝึกความพร้อม แบบฝึกความพร้อมและคู่มือการใช้ แบบประเมินความพร้อมและคู่มือการใช้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา ดังนั้น นักเรียนชาวเขาที่มีความแตกต่างจากนักเรียนพื้นราบในหลายด้านดังกล่าวมาแล้ว ถ้าหากได้รับการเตรียมความพร้อมทางภาษาที่ดี มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก มีการฝึกซ้ำย้ำทวนในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้มากขึ้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสร้างความสนใจเด็กด้วยการใช้สื่อที่น่าสนใจมาประกอบการฝึก ให้การเสริมแรง ให้เวลาที่เพียงพอสำหรับการฝึกทักษะทางภาษา จะทำให้ความพร้อมทางภาษา ความสามารถในการเรียนรู้ทักษะทางภาษาได้ดียิ่งขึ้น มีความรู้พื้นฐานที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถสื่อสารด้วยความมั่นใจ ตลอดจนมีความพร้อมในการเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา และได้ยึดจุดประสงค์การเรียนการสอนในชั้นอนุบาลที่ 2 เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกความพร้อม เพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนชาวเขาประสบอยู่ให้มีความพร้อมทางภาษา เพื่อจะไปเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเรียนในชั้นที่สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนด้วยชุดฝึกความพร้อมทางการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษาทั้งก่อนและหลังที่ได้รับการฝึก โดยใช้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา หลังจากที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะการพัฒนาความพร้อมทางการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี และกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจากนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เป็นนักเรียนชาวเขา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้ชุดฝึกความพร้อมทางการอ่านภาษาไทยที่สร้างขึ้น
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 3.2.1 พฤติกรรมของนักเรียน
    - 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทย
4. เนื้อหาภายในชุดฝึกความพร้อมทางการอ่านภาษาไทย ที่สร้างขึ้นอยู่ในขอบเขตต่อไปนี้
  - 4.1 การจำแนกความแตกต่างของเสียง
  - 4.2 การจำแนกความแตกต่างของภาพ
  - 4.3 การอ่านภาพโดยการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา
  - 4.4 การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร
  - 4.5 การบอกชื่อตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร
  - 4.6 การอ่านคำศัพท์และการรู้ความหมายของคำ
  - 4.7 การอ่านออกเสียงตามต้นแบบ

นิยามคำศัพท์

1. นักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง นักเรียนที่เป็นชาวเขา ซึ่งพูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองและเรียนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี
2. ความพร้อมด้านการอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน เมื่อใช้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทยในด้านการจำแนกความแตกต่างของเสียง การจำแนกความแตกต่างของภาพ การอ่านภาพโดยคาดเดาสายตาจากซ้ายไปขวา การจำแนกความแตกต่างของตัวอักษร การบอกรหัสตัวอักษรหรือการรู้จักตัวอักษร การอ่านคำศัพท์และการรู้ความหมายของคำ และการอ่านออกเสียงตามต้นแบบ
3. พฤติกรรมนักเรียน หมายถึง ท่าที การแสดงออกในด้านความสนใจ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การพูดจาโต้ตอบ ตลอดจนความรู้สึกของนักเรียนเมื่อใช้ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน หมายถึง คะแนนการทำแบบประเมินความพร้อมการอ่านภาษาไทยของนักเรียนหลังจาก ได้รับการฝึกเตรียมความพร้อมจากชุดฝึกความพร้อมที่สร้างขึ้น
5. ชุดฝึกความพร้อมการอ่านภาษาไทย หมายถึง ชุดฝึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อฝึกความพร้อมด้านทักษะการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดฝึกความพร้อม แผนพัฒนาความพร้อม คู่มือการใช้เกม แบบประเมินความพร้อมและคู่มือการใช้ แบบฝึกความพร้อมและคู่มือการใช้ สื่อการเรียนการสอน โดยการใช้รูปภาพ แบบฝึกความพร้อมและเกมในการดำเนินกิจกรรมการฝึก (และในขณะที่ฝึกกิจกรรมจะให้การเสริมแรงทางบวกมาช่วยในการแก้ไขทักษะการอ่านภาษาไทย)

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดฝึกความพร้อมทางด้านการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขาในระดับก่อนประถมศึกษา
2. ใช้เป็นแนวทางในการผลิตชุดฝึกความพร้อม เพื่อพัฒนาความพร้อมสำหรับนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ให้กับครูผู้สอนสำหรับพัฒนาความพร้อมในทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป